27ՆԱԻ ՍԷՆԷ Ն· 4817 1910 ՀՈԿՏ. 16/29 ՃՈՒՄԱ. ԻՐԹԷՍԻ 16 ԹԸՇՐԻՆԸ ԷՎՎԷԼ 1326) 25 ՇԷՎԱԼ 1328

ՄԷՋՄՈՒԱԻ ԱԽԲԱՐ

ԳԻՆԸ 30 ՊԱՐԱ. ԳԻՆԸ 30 ՊԱՐԱ.

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
65, Grand'rue de Péra, Taxim,65

ԱՊՈՆԴԻ ԳԻՆԸ		Ամբողջի համար	Մէկ էջի համար
Իսթանպոլ իլլի	Դրուշ	60	35
Թաշրա իլլի	»	85	45
Մէյմպիրի էնճէպիյէ իլլի	Ֆրանկ	20	10

ՀԱՐՑԷՆՊՈՒՀ վէ ՃՈՒՄԱ ԻՐԹԷՍԻ
ԿԻՒՆԼԷՐԻ ՆԷՇՐ ՕԼՈՒՆՈՒՐ
Իլանար իլլի այրընա բազարլըգ

مجموعهٔ اخبار
بك اوغلی تقسیم جاده‌سی نومرو ٦٥

ՀԱՅԱԹԸՄԸՀԶԸՆ ԿԻՏԻՇԻ

Ճէմաաթճա կիտիշիմիզտէ այլարտան պէրի պիր կէօնա թէպէտիւլ կէօրիւլմէօր։ Ցունիս իպթիտասընտան էվվէլ նէ հալտէ պուլունուէօրտը՝ իսէ, եինէ այնի հալտէյիզ։ Տահա տօղրուսու, Կ-Բաթրիկի սապգընը զէմանընտա պուլունտըղըմըզ հալ իլէ պու կիւնքի հալ արասընտա, իսիմէտ թէպէտիւլաթտան պաշդա պիր կէօնա թէպէտիւլ օլմամըշ տը։ Զանն իտէրսինիզ քի, Թիւրքիատա զուհուրա կէլէն պէօյիւք ինգլեզապ, պիզիմ իշին տէյիլ իսիզ կիպի, պիզ հալէա քէօշէնիշին մէվգի վէ վազիյէթիմիզի ասլա թէպսիլ իտէմէտիք։ Սապպաղեան Կ-Բաթրիկին իսթիֆասըյլա, հէր պիրիմիզտէ հասըլ օլան պէօյիւք իւմիտլէրին, թասավվուրլարընը, հէնուզ պիր ճիւզի գըսմընը պիլէ մէվգբի իճրայէ գօնուլտըղընը կէօրմէք պահթիեարլըղընա նայիլ օլամասընդ։ Էլիմիզտէ պուլունան էակի նիզամնամէ՝ էլան օ նիզամնամէ տիր։ Թաշրատա միւնհէլլ օլան մէրլհասալարդլար՝ էլան միւնհէլլ օլմագտան գուրթուլամամըշ տըր, Իսթանպոլտա Կ-Բաթրիգ վէքիլինէ օլան էշէտտը ֆիւզուտ, ատերքնար սլմաղլէ պէրապէր։ Հալէա նէ՝ մուվագգաթ, նէ՝ գաթի քիմսէ ինթիխապ վէ թային իտիլմէմիշ տիր։ պուրատաքի միւէսիսաթը միլլիյէմիզտէ հէնուզ մահթուպ օլան ինթիզամ կէօրիւլմէմէօր։ հէլէ՝ թաշրալարտան ալընան նախոշ խապէրլէր։ ումում ճէմաաթմըզը միւքէտտէր զըլաճագ սուրէթտէ տիր։ Էրզրում վէ Մարաշ մէրխասալըգլարը մէսէլէսի, սէնէլէր տէն պէրի սիւրիւքլէնիպ տուրուէօր։ Էլան պիր նէթիճէի գաթիէ վէրիլէմմէսի՝ էզէր ճիհէթ չայանը թէէսսիւֆ տիւր։ Մէրտինտէ պիր սընըֆ էհալիսիզ։ Մէրխասա իլէ վուգու պուլան իսթիլաֆը իւզէրինէ։ Բիլիսէլէրինի թէրքէ մէճպուր օլուէօր։ պազը մահէլլէրտէ էհալի՝ պաշը, չօպանընը դալմըշ։ մէսէլա Մուշըն Առինչ գարիէսինտէ ճէմաաթը վէղանիֆի բուհանիէսինի իյֆա իտէճէք պիր բանիպ պիլէ պուլունմատըղընտան, էհալի, թէսէլլիսաթը տինիյէտէն մահրում պուլունուէօր։ Նէֆսի Մուշ պիլէ, խասթամիզաճ պիր Հ. Անանիա Վ.-ին եէտը իտարէսինտէ գալմըշ տըր։ վէ ղայրիհիմ վէ ղայրիհիմ։

Շու հալէր։ թասիի չայանը էսէֆ տիր։ լաքին գասիլը իսլամ օլմաեան չէյլէր տէ տէյիլ տիր։ աղաճըդ սէպաթ, մէթանէթ, ղայրէթ վէ ֆէտաքեարլըղլա հուսուլրէզիյը օլապիլիր։ Պու պապտէ պիզտէ, կէրէք բուհանի վէ կէրէք ճիսմանի իտարէլէրիմիզտէ լաղըմ օլուռը մէրթէպէտէ սէպաթ վէ ֆէտաքեարլըղըն նօգսանը, ումուր վէ մուամէլաթըմըզըն մինվէրի լաեըզընտա ճէրէեան իտէմէմէսինէ սէպէպ օլուեօր։

Տօղրուչը սէօյլէէլիմ։ պիզ, Թերզեան Կ-Բաթրիկի, չիմտիքի մագամա կէթիրմէքլէ, ճէմաաթճա, պուրատա վէ թաշրատա հէր չէյ արթըգ սըրասընա, նիզամընա կիրան տէյի զանն իթտիք իսէ, վէ էկէր պուկիւն հէր էյիլիկի միւշարիլէյհտէն պէքլէեօր իսէք, բէք պէօյիւք խէթա իտիեորուզ։ Թերզեան Կ-Բաթրիգ, պու ճէմաաթը հիւսնի իտարէսինէ նէ գասար պօրճը իսէ, ճէմաաթը բուհանի վէ ճիսմանի հէյեէթը իտարէլէրի տէ հէման այնի տէրէճէտէ պօրճը տըրըր։ Կ-Բաթրիգ էֆ-նէն էֆքեար վէ նիեաթը հասէնէլէրի նէ մէքէզտէ օլսա, էթրաֆընտա, միւզթէսիր, ղայեուր, սահիպը սէպաթ միւշավիրլէրի օլմասընդա, հիչ պիր շէյ եասբըլամազ։ նէ՝ պուրասը իսլահ օլուր, նէ՝ տէ թաշրալար։ Ումում ճէմաաթը տա պաշլըճա պիր վազիֆէսի վար քի, օ տա, պու սէֆինէյի միլլէթի իլէրի կէօթիւրմէք իչէն լազըմ օլան մէսարիֆէ զաթլանմասը տըր։

Բարասընդ՝ օ սէֆինէյին էն քիւչիւք չարխը պիրէ ալօնէմէզ։ «Լաֆ իլէ բիլավ բիչսէ, տէնիզ գատար եավ պէնատէն» ատէլէր։ Պիզ իսէ, չիմտիյէ գատար, հէր իյիմիզի, բարասընդ կէօրէլիմ, եախօտ էլիմիզի քէսէմիզէ սոզմատեարադ, միլլէթճէ հէր իշիմիզ կէօրիւլսիւն իտտասընտա պուլունուէօրը, վէ պու սուրէթլէ տէ սէօզ սահիպի, հուզուզ սահիպի՝ օլմադ իսթէեօրը։ Պիր ադ ինասի իսէլիմ, վէ իտարէյի ումումիյէ միզտէ, պուրասա վէ թաշրասա պիր չոզ գուսուրլար, խէթալար վարը օլարընը թէսլիմ իթմէքլէ պէրապէր, ճէմաաթը, պու վազիֆէյի իճրա իթմէմէսի տէ, էն պէօյիւք խէթա օլտըղընը իգրար իլէկէլիմ։

Հանիեա Թերզեան Կ-Բաթրիկին ինթիխապը միւնասիպէթիլէ կէօսթէրիլմէսի խահիշ, վէ ատէթա, միւշարիլէյհ ինթիխապ օլունուրսա՝ չէօյլէ ֆէտաքեարլըգ իտէճէյիզ, պէօյլէ համիյէթ իճրա իլէկէճէյիզ կիպի սէօզլէր սէօյլէկէնլէր։ Պիզ, պու կիւն Կ-Բաթրիկիմիզէ, չու եա պու մէսէլէտէ միլլէթին արզուսը, հագգը իճրա օլունմասեօր տէտիկիմիզտէ, քէնտիսի տէ, հանիեա սիզին տէ պանա կէօսթէրտիկինիզ թէվէճճիհիւն, ալգըշլարընը տսարը ֆիլիլիյէսի տէմէյէ հագգլարը օլմազ մը։ Եարընը, միւշարիլէյհ, Բօմանա կիտէճէք տիր։ պու սէյեահաթընը պիր սէպէպի՝ էկէրչի Բարա հաղրէթլէրինի զիեարէթ վէ Պալիում Նիչանընը ալմագ իսէ, տիկը պիր սէպէպ տէ՝ պունլարտան տահա մուհիմմ, ֆագաթ պիզիմ իշին մուճիպը մէզէլէթ պիր սէպէպ տիր, վէ պէլքի տէ տօլայըսըյլա մահզուրլը վէ զարարլը տըր։ Պու սէպէպին, իտարէյի ճէմաաթ իշին Բօմանան բարա թէտարիքի քէյֆիյէթի օլարընընե ազմագտա թէրէտտիւտ իթմէյիզ։ զիրա պունու կիզլէմէք ֆագլա չէյ տիր։

Իշթէ, ճէմաաթճա անվալիմիզ, էմմանուէլեան, Սապպաղեան Կ-Բաթրիգլէրին զէմանընտա նէ իտի իսէ, Թերզեան Կ-Բաթրիկին զէմանընտա տախի սայքի օնտան ֆարգը տէյիլ տիր։ Բէնտիմիզի ալտաթեամալըմ էվվէլէթ, Թերզեան Կ-Բաթրիկիմիզ, տահա զիեատէ կէնճ, ղայեուր, լիսանաշնա տըր։ ֆագաթ էյտէ վասթալարը օլմազսա, նէ՞ եարապիլիր։ Ճէմաաթ, քէնտի վազիֆէսինի թանըսընը, թաշրալարտաքի Մէրիասալար՝ ճէմաաթ իլէ հիւսնի իթիլաֆ վէ իտարէյի պիլսին։ ֆէտաքեար, միւզթէսիր վէ ղայեուր զէվաթ, —բուհանի վէ ճիսմանի— Կ-Բաթրիկին վէ Մէրիասալարը էթրաֆընտա միւշավիր մաղամընտա պուլունսուն, իշթէ օլ վազիֆէ տիմէնի սէֆինէ մունթազամէն ճէրլեան իտէպիլիր։ օլ վագթի Շարգտա էրմէնի-զաթօլիք ճէմաաթը զըպթէպախշ պիր մէվգի քէսպ իյէեէպիլիր։ Պու տա, թէքրար իտէրիզ քի, օլմազ չէյլէր տէյիլ տիր։ Ազաճըդ հիւսնի միւրատ, սամիմի արզուսվ ֆէտաքեարլըգլա, չիւպհէսիզ օլապիլիր չէյլէր տիր։

Տիկէր պիր նօգթա վար իսէ,—քի օնուտա պիլա ինթիրազ պէեան իթմէք իսթէրիզ։ — Թերզեան Կ-Բաթրիկին ֆարգը, քէնտի միւշավիրլէրինի, իչար իյլէտիկիմիզ զէվաթտան ինթիխապ իթմէսինտէ, վէ Բիլիսէնին չէրէֆինի մուհաֆազա իլէ պէրապէր։ ճէմաաթընը հուզուզընա տա զավի պիր միւտաֆի օլմասընտա, վէ ալէլխուսուս, թէտգիզ վէ թաստիզ օլունմագ իւզրէ պու կիւնէրտէ իճապ իտէն զէվաթա թէվզի օլունաճագ օլան Նիզամնամէյի Միլլի լայիհասը թաստիզ իսլիտիքաէն սոնրա, պունու, իտարէյի միլլիյէմիզէ պիր խաթթը հարէքէթ վէ բէհէր ինթիեազ իտէրէք, իչպու նիզամնամէնին, հիւքիւմէթը Օսմանիյէ իլէ Վաթիգան նէզտինտէ մուսատտագիյէթինէ չալըշարագ։ պունա մուվաֆֆագ օլմագ, վէ պունու, ումում ճէմաաթ իչին Բօմատան բարա թէտարիքի քէյֆիյէթի օլարընընե ազմագտա թէրէտտիւտ իթմէյիզ։ զիրա պունու կիզլէմէք ֆագլա չէյ տիր։

Մահղա, պուլունտըղըմըզ միւշկվվէշ վէ միւպհէմ չու հալտէն գուրթուլմագ, վէ քէնտիմիզէ լաեըգ պիր զէմին թէտարիք իտէպիլմէք, վէ տախիլի իսլահաթըմըզա չալըշմագլա պէրապէր, հիւքիւմէթ իլէ ճէրէեան իտէճէք խուսուսատտա, մէսէլա թաշրալարընը պազը ահվալի իլէ մէքթէպլէր վէ մէարիֆ մէսէլէսինտէ վէ Բաթրիգխանէմիզ հուզուզ ուիմթիեազաթընընը մուհաֆազասընա մախսուս մատտէլէրտէ իճապընը իճրա իլէմէք ֆէրսաթլարընընա Կ-Բաթրիխանէմիզին տախի կէրի գալմամասը իչին, խալխանէ պիր ֆիքր իլէ եազարընընը պու սաթըրլարընը հիւանի թէլագգըսընը վէ մուճիպլինճէ իճրասընը թէմէնի իտէրիզ։

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բ.

Առնենք հիմա երկրորդ պարագան, այսինքն ընտրութիւններն անձուկ մտքով և սահմանափակ շրջանի մէջ ըլլալուն հետեւանօք ընտրութեանց մէջ մեր անյաջողութեան պարագան։

Չեմ յուսար թէ եկեղեցականապէս արգելք մը դրուած ըլլայ ուրիշ թեմի մը քահանային այս և կամ այն թեմին վրայ եպիսկոպոսանալու։ Անհրաժեշտ պայման մը չէ իր թեմին պատկանող կղերէն ընտրել եռանուն ցանկը եպիսկոպոսութեան թեկնածուներուն, քանի որ ամենքն ալ միեւնոյն Նուիրապետութեան հոգածութեան և իրաւանց ներքեւ են։ Սակայն ընդհանուր կերպով ընտրութեանց մէջ կը տեսնենք տեղւոյն քահանայից անուններն իրը ընտրելի իրենց թեմական աթոռին և այս խիստ բնականօրէն, քանի որ արտաքին կղերին մասին անհատապէս ծանօթութենէ զուրկ, անոնց մասին գիտակցութիւն չունենալով, կը մնայ իրեն սահմանափակ շրջանակին մէջ կատարել զայն։ Եւ արդիւնքն... այսօր կենդանի օրինակն ունինք մեր առջեւ։ կարգ մը Եպիսկոպոսներ բարի, առաքինի և աստուածասէր՝ որոնք թերեւս իրենց թեմին մէջ գործունեայ, կարող, վարչագէտ և տնտեսագէտ եղած ըլլան, առանց երբէք ա-ւելի բարձր պաշտօնի մը գլուխն անցնելու ընդունակութիւն ցոյց տալու։

Ահա ամենէն աւելի նկատողութեան առնուելիք կէտն, որ դժբաղդաբար մեր մէջ թոյլ ընդունելութիւն գտած է։ Եւ արդէն ասկէց չէ՞ որ յաճախ մենք զմեզ չենք կրնար ճանչնալ և գիտնալ։

Ենթադրենք պահ մը որ այսպիսի սահմանաւորեալ ընտրութիւն մը մտքերու անձուկ շրջանակին մէջ, ունեցած ըլլայ իւր օգտաշատ արդիւնքն, սակայն այս այնքան հազուագիւտ է որ, թերեւս իր օրինակն չունի մեր մէջ։ Եպիսկոպոսի մը, իր ընտրութեան պարագային որքան որ նկատի կ'առնուի անոր օգտակար և արդիւնաւոր ըլլալիք յատկութիւններն նոյն թեմին համար, պէտք է նոյն չափով ի նկատի ունենալ առաւելութիւններն ընդհանուր Հասարակութեան շահուն համար։ քանի որ քահանայ մը՝ եպիսկոպոսանալով կը մտնէ Հասարակութեան Գերագոյն ժողովոյ մէջ, որ կը վարէ Հասարակութիւնը կրօնապէս, բարոյապէս և տնտեսապէս։ Այսպիսի ժողովի մը գերակշռութիւնն իւր անդամոց բարոյական և իմացական զօրութեամբն է որ պիտի պահպանուի և առ այդ հասնելու համար պէտք ունինք ճշմարիտին ետեւէն ընթանալու աւելի լայն ասպարէզի մէջ։

Եպիսկոպոս մը որքան որ իր թեմականներու վկայութեամբն պատկուած ըլլայ նոյն թեմին հետ, նոյնքան բարոյական կապակցութիւն ունի իր Նուիրապետութեան ներքեւ գտնուող բոլոր թեմերուն հետ, քանի որ Սինոդի անդամ է, և Սինոդն իրբ Գերագոյն ժողով Հասարակութեանս, պէտք կը զգանք ընտրութիւններու մէջ ուղղամիտ, անկեղծ և ճշմարտասէր ըլլալու։

Զմոռնանք թէ Եպիսկոպոսաց ընտրութեան եղանակն մեծ վէճերու դուռ բացաւ «Բէվէրսուրուս» ծանօթ կոնդակաւ (1867), որ յետոյ բարեփոխուեցաւ հոգեւոյս Լեւոն ԺԳ-ի հրամանագրով (1880)։ Զմոռնանք թէ այդ վէճերն մեզի սուղի նստան և որոնց ազդեցութիւնն է որ կը կրենք այսօր իսկ։ Ուստի կը մնայ մեզ, ընտրութիւններն խղճամտօրէն և լայն ասպարէզի մէջ կատարել։

Նախ խղճամտօրէն որ կ'ըսեմ, պարզ բարոյական զօրութեան համար է խօսքս, որով մէկը կրնայ բրօքական ընել անձի մը համար առանց երբէք անոր չափազանցութեանը դիմելու, քանի որ «բրօքական» ընելն ալ իւր սահմանին մէջ՝ օրէնքն կը յարգէ։ Այս պարագային ան՝ խորհրդակցութեան ձեւ մը կ'առնու, քան զազափարի բռնի յարգեցընելուն։ «Բրօքական» ընելն ոչ մեղք է, ոչ յանցանք և ոչ ալ ապօրինի գործ մը, ցոյչափ ան չափաւորութեան սահմանին մէջ է. մինչդեռ ընդհակառակն ինչ որ չափազանցութիւն է, մոլութիւն է, նոյն իսկ եթէ ամենահազուագիւտ առաքինութեան մը համար եղած ըլլայ։ Մարդ ի ծնէ ազգութեան մը կը պատկանի և նոյնպէս կրօնքի մը զոր պէտք է սիրէ ու յարգէ առանց երբէք անոնց մոլին ըլլալու, քանի որ կը սիրեն ազգասէրը, կը յարգեն կրօնասէրն. իսկ նոյն չափով ալ կ'ատեն ազգամոլը և կրօնամոլը։ Այսպէս ուրեմն զգուշանալու է «բրօքականաց» ընելու մէջ

չափազանցութիւններէ, յիշելով միշտ «Բէ-վէրսուրուս»ի տրամադրութիւնն առ այդ։

*** Երկրորդ՝ աւելի լայն ասպարէզի մէջ պէտք է կատարել ընտրութիւններն ըսի։ Եղածներէն տեսանք որ մինչեւ հիմա եղած ընտրութեանց քուէներն մեծամասնօրէն և յաճախ կուրօրէն տեղւոյն կղերին վրայ կեդրոնացած են՝ առանց դոյզն ինչ գաղափար մ'ունենալու դուրսի թեմերուն մէջ պաշտօնավարող քահանայից մասին։ Շիտակն՝ այս չիտակ չէ, ժողովուրդ մը որ ճանչնալու, ըմբռնելու գիտակցութիւնն չունի և արտաքին յարաբերութիւններէ զուրկ է մնացած՝ կղզիացեալ իւր թեմին սահմաններէն ներս, պէտք ունի կեդրոնի օժանդակութեան որ ուղղեցոյց ըլլայ անոր, և իրերն և վիճակներն ցոյց տայ անոր պարզօրէն։ Ընտրելեաց ցանկն պէտք է նաեւ պատրաստուի կեդրոնի Կրօնական և Վարչական ժողովներու միջոցաւ, որոնցմէ ընտրէ թեմական ժողովուրդը եռանուն ցանկը։ ասով ժողովուրդն իրաւունքէն բան մը կորզուած չըլլար, այլ ընդհակառակն անոր ուղիղ ճամբայ ցոյց տրուած կ'ըլլայ։ քանի որ ան իւր դիրքին բերմամբ իրերու և վիճակներու մասին ճշմարիտ ծանօթութիւն չունի՝ պէտք կայ անոր սորվեցընել և ճանչցընել։ Այսպիսի տրամադրութիւն մը նորագիր կանոնագրին մէջ դնել հարկ անհրաժեշտ ըլլալն՝ գործերն ինքնին կը հաստատեն։

*** Գանք երրորդ պարագային, այսինքն ընտրութեանց բարոյական գիտակցութիւնն չունենալովնիս է որ չենք յաջողիր, ըսած էի։

Ինչ որ կ'ուզեն ըսեն, ես գոնէ այն հաստատ համոզումն ունիմ որ ընտրութեանց մէջ և կամ ըստ մեզ այդ բարի վկայութեան գործին մէջ կայ բան մը որ աստուածային է, քանի որ խղճի խնդիր կայ մէջտեղն։ Բայց հասկնալու համար այս պարագան՝ պէտք է նաեւ ժողովուրդն գիտակցութիւն ունենայ ըրածին, և ցորչափ ան անտեղեակ և ագէտ կը մնայ ընտրութեան մասին բարոյապէս հասկցողութենէ, ընական է որ պիտի սխալի, պիտի մոլորի և կամ աւելի ճիշդը ընական է որ զինքն պիտի սխալեցընեն և պիտի մոլորեցընեն։ Եթէ ես դատողութիւն ունիմ և իմ այդ հայեացքիս մէջ այսինչն յարմար կը դատեմ, պէտք չունիմ ուրիշին համար խիղճս տանջելու, և որքան որ անոր մէջ նկատումներ կը մտնեն՝ այնքան կը ձախողին որչափ ալ ան բացարձակ մեծամասնութեամբ եղած ըլլայ։

Այսօր ունինք Մարաշցիներու խնդիրն յանձին Կէտիկեան Գերյարգելիին եպիսկոպոսացման։ Խնդիրն իւր բարդ հանգամանքով, ինծի ոչ թէ քիչ, այլ բնաւ իսկ լուծելի չերևւար։ Որովհետեւ հոս կայ գաղտնիք մը որ կը նսեմացընէ ընտրութեան սուրբ, անկեղծ և մաքուր ըլլալու պարտականութիւնը։ Զարմանալի չէ՞ք գտներ սիրելի ընթերցողներ երբ ըսեմ թէ ժողովուրդ մը որ բացարձակ մեծամասնութեամբ վկայած է իրենց թեկնածուին համար, որուն համամիտ գտնուած է Պետութիւնը և Լատին Նուիրապետութիւնը, և զոր ընտրած է Սինոդն և այս ամենուն դէմ Հռոմ իւր վճիռովն մերժած է ընտրութեան պարագաներուն ապօրինի ըլլալուն պատճառաւ։ Հռոմ իրաւացի է, վասն զի մենք մեր գործին նրբութեան գիտակից չենք, քանի որ դեռ հասուն չէ մեր մտաւորական զարգացումն, որպէս զի օտար միջամտութիւններէ զերծ կատարենք ընտրութիւնն երեք տնուանց։ Դատարանի առջեւ եղած սուտ վկայութիւն մը որքան որ ծանր յանցանք մըն է, նոյնն է նաեւ ընտրութեան պարագային ուրիշներէ թելադրեալ վկայութիւնն, որ ինքն գիտակցութեան տկարութիւնը ցոյց կուտայ։ Ուստի առանց խնդրին մանրամասնութեանց մտնելու, յարգելով Կէտիկեան Գերյարգելիի անձը, կը յորդորեմ Մարաշցի եղբայրներս որ ետ կենան արկածալի խպնդակութիւններէ՝ վստահ ըլլալով որ իրենց դատի պաշտպանութիւնն կը ստանձնէ Ամեն. Գերջ. Հոգեւոր Տէրը։ Իրենք իրենց օրինակելի բարեպաշտութեամբ, լաւագոյն կ'ըլլայ որ աղօթեն քանի մէ այդպէս յախուռն գործեն։

Ահա ասոնք են թափուր թեմերու ընտրողներու ուղղուած մեր դիտողութիւնները։ Բայց յօդուածս վերջացընելէ առաջ պարտականութիւն կը զգամ յիշել «Բէվէրսուրուս»ի այս խօսքերը Եպիսկոպոսաց ընտրութեան մասին. «Ցիրաւի ոչ այլ ինչ այսպէս փոյթ է մեզ և ընկճէ զոգի մեր, որպէս է Եպիս-«կոպոսացն զգուշաւոր ընտրութիւն, «զորմէ կախեալ կան երջանկութիւն ժո-«ղովրդոց»։

Թ. Կ. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

Բերա, 10 Հոկտ. 1910

ԳԱՊԱՀԱԹ ՔԻՄՏԷ՞ ՏԻՐ

Ա.

Պիր զէմանան պէրու թաշրալարտա էքիսզօրսան վէ ճէմաաթ պէյնինտէ ոնէնք վէ վէֆադ թէաէնի իմթիհինէն, պիր թագըմանվալը միէսսիֆէք վէ թէչէպիւռաթը մուղիրրէ թէղահիւր իմմէքսէ տիր։ Ֆիլվաղը պու հալը էլէմիչիմալ ումումի տէյիլ իսէ տէ, էսասէն վէ քիւլլիէն մուգատտէս Մէղէհպիմիզին — Դաթօլիք ուլու վէ իլահի Քիլիսէսինին — մէպտէ վէ նիզամաթընա մուղայիր օլմասը հասէպիյէ, նէ գատար թէնգիտ վէ թայեիպ օլունսա, ճայիզ տիր։ Ֆագաթ հէր հանկը մէսէլէյի օլուբսա օլսուն, վճռանէն վէ սուրէթը ատիլանէտ ժանքիւմ վէ թէվպիխ իմմէք իչին, եվվէլ պէ եվվէլ սուի հարաքեաթընը մէսուլ վէ միսէպպիկնին պօլմագ՝ պիր վաղիֆէյի ղայրը միթէրէտտիւատ տիր։ Իմտի, մէրհասա վէ ճէմաաթ, եանի ըէտէր վէ եվլատ պէյնինտէ զուհուր իտէն օ չիրքին վէ նասլոշ հալէրին սոբլ մէսուլը «քի՞մ տիր ա-ճապա» տէյի սիւալ իտէրսէք, — հէր դէման վուգու պուլտրը կիպի —, եինէ իհթիմալ քի քիմսէ քէնտի թագսիրաթընը իմիրաք իմմէեէրէք, քեաֆիֆէյի մէսուլիյէթի, բուհպան՝ ճէմաաթա վէ ճէմաաթ տա բուհպանա աթֆ իտէճէք տիր։ Լաքին պէօյլէճէ սէվգը թապիրէ վէ հիսսիեաթը նէֆսիէյէ մէյլ իտէրէք հիւքմ վէրմէքտէն՝ նէ՝ հագգանիյէթ զալէպէ իտէր, նէ՝ տէ մէսաիլի մուհիմմէ նէթիճէբէզիր օլապիլիր զանն իտէրիզ։ Բուէսայը բուհանիէ լայիխթէ (անսխալ) օլմատըը կիպի, ճէմաաթ տա չօգ տէֆա մէգասիսի միլլէթբէրվէրանէյէ բէք տէ մուվաֆիգ հարէքէթտէ պուլունմաեըպ, հիսսիեաթը խալիսանէ իղհար վէ իսպաթ իմմէեօր։ Մէնաֆիի չասսիյէմիզի՝ մէնֆաաթը ումումիյէյ թէրճիհ իմմէք՝ հաւէա պիզիմ իչին պիր խաթթը հարէքէթ օլմամըշ տըը։

Բեա՛չքի պու միւլահազաթը ահիզանէմիզ քեամիլէն եանլըշ օլսա... ֆագաթ թէճրիպէքեար զէվաթըն պու իֆատէմիզի թէսլիմ վէ թաստիգ իմտիքլէրինի միւշահէտ իտիեորուզ։ Իյմա իմտիկմիզ պու հալ, տայիմա կէօնակէօն զարար վէ ֆէլաքէթլէրէ սէպէպը միւսթաքիլ օլմուշ տըը։ Պիր խասթալըզըն քէօքիւնիւ մահվ իմմէք՝ օնը սուրէթը գաթիէտ թէտավի իմմէք տիմէք տիր։ քէզալիք միլլէթիմիզտէ հիւքմֆէրմա օլան վէ անասրը միւխթէլիֆէ ինտինտէ պիզի մահճուպ իտէն էմրազը մանէվիյէյի ճիտաէն իզալէ իմմէք իչին սաթհի մէսաի վէ զահիրի թէտապիր աալա քիֆայէթ իմմէյիպ, հէր մէսէլէնին էսաս վէ պիտայէթինի թէֆթիշ վէ թէտգիգ իմմէք էլզէմ տիր։ Օլ զէման ումուրը միլլիյէ մունթազամ պիր միհվէր իզէրինտէ ճէրէեան իտիպ, ճէմաաթ՝ բուհպանտան միւսթէֆիտ վէ բուհպան տաքի ճէմաաթտան մէմնուն վէ միւթէչէքքիր օլուբլար։ Օլ զէման, զիգըմէթ վագթըմըզ, պիր թագըմ պիհուտէ միւճաաէլաթ վէ տախլի իհթիլաֆաթ իլէ զայ իտիլմէյիպ, մատտի վէ մանէվի թէրագգիեաթա հասը օլընմըշ օլուր, վէ միւսթագպէլաէ, էր եա կէճ նիչէ ասարը միւֆիտ հուսուլբէզիյր օլապիլիր։ Պու հիւսնի նէթիճէյի իսթիհսալ իմմէք իսէ, — իրենճի պիր մէգալէ միշտ պէեան իտէճէկիմիզ վէճնէ, — նէ՝ բէք միւշքիլ, նէ՝ տէ ուզուն պիր միւտտէթէ միւհթաճ տըը։

Գ. Թ.

Ո՞Վ Է ՊԱՐԻԿԵԱՆ

«Ժամանակ» լրագրոյ 416 թուոյն մէջ Տիար Գ. Ս. Թօփալեան — հաւանաբար Հայէչմիածնական մը — յօդուածով մը խօսելով Իզմիրի Հայ-Կաթողիկէներու մասին, ի մէջ այլոց սա խօսքերով կը վերջացընէ իւր յօդուածն Գերդ. Յովսէփ Ծ. Վ. Պարիկեանի կարողութիւնը դրատուելով. «Պատրիարքարանը իր յեղաշրջումի վայր-«կենին Պարիկեան Վարդապետի նման կա-«րող անձերու օժանդակութեան պէտք «ունի. մեզք է զայն Իզմիր պահելը, քա-«նի որ Իզմիրի Հայ-Կաթողիկէութենէն «իւր չկայ այլուս»։

Առանց այլեւայլի պատմենք իրողութիւն մը որ նոյն ինքն նախորդ Կ-Պատրիարք Սապպաղեան Հոգեւոր Տէրը պատմած է այս տողերը ստորագրողին, շուրջ մէկ ու կէս տարի առաջ։

«Դիտեմ թէ ինքն կարող է և մեծ ապագայ ունի։ Անցեալ օր, երբ Բ. Դուռ դացած էի գործի մ'առթիւ, յարեց նախորդ Կ-Պատրիարքն, ներքին գործոց նախարարը Ֆէրիտ փաշա (նախկին եպարքոս և պահ մը Իզմիրի կուսակալ) ինձ ըսաւ թէ՝ «Բարիզի էֆէնտի, դուք Իզմիր եւրիտասարդ Առաջնորդ մ'ունիք, Պարիկեան էֆէնտին, զոր հոն կուսակալ եղած ՀՋոցիս ճանչցայ։ այդ անձն կարող և միանգամայն նուրբ իմացականութեան տէր ըլլալով, մեծ վստահութիւնս գրաւեց։ Կրնաք զինքն հոս բերել տալ և Ձեր կարդմը յարաբերական առկախ գործերն անոր ձեռօք կարգադրել։»

Այս ուշագրաւ յայտարարութեան վրայ երբ Հոգեւոր Տէրոջ ուշադրութիւնն հրաւիրեցի, ժպտելով յարեց Սրբազան խօսակիցս. «Աղէկ, բայց... հոս ինձմէ դատ ամէնքն ալ Կ-Պատրիարք են։»

Այս բացորոշ յայտարարութիւնն ինքնին գրաւական մըն է Պարիկեան Գերյարգելիի կարողութեան։ Չեմ ուզեր երկար խօսիլ, բայց այն ջերմ համակրութիւնն զոր դատ կը իմ ծննդավայրիս մէջ, Պանարմա, և զոր կը վայելէ այժմ Իզմիր, ըստ վկայութեան յօդուածագրին, ինքնին կը լուսաւորէ խնդիրն։

Մաղթելի է որ Պարիկեան Գերյարգելիի նման կարող քահանայներու սուսուար թիւ մ'ունենանք։

Թ. Կ. Ն.

Բերա, 14/27 Հոկտեմբեր 1910

ԽԱՐԻՃԻԷ

ԻՐԱՆ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

(Սօն Նիւսխէմիզտէն տեվամ)

Աղ վագթատա Սաղրպէյճան էեալէթի՝ էրպաթը իսթիլալը նուվասը, մէրքէզի վէ նօգթաի իլթիհաքը օլմըշ տըը։ Թա օլ վագթատան Ռուսիա, հուտուա իւզէրինտէ սաքէր եըմըշ վէ այնի զէմանտա, 1908 նոյեմբեր 12 թարիխիյէ պիր պէեանամէ նէշր իտէրէք, «Էֆենպիլէրի հիմայէ իմմէք իւզրէ քիւչիւք միւֆրիզէլէր կիօնտէրմէքլիկէ լիւզումը գաթի կէօրիւլիւպ, օ խուսուստա Ինկիլթէրրա իլէ պիր իմթիֆաք ազատ օլընմաքտըզը, Ռուսիա սասաքիրինին պու հալը հիչ պիր սուրէթլէ հուտուտը կէչմէկէճէքլէրինի» իլան իմմիշ տիր։

Ինկիլթէրրա Մէճլիսի մէպուսանընտա, Սըր Էտվարտ Կրէյ՝ ըէֆիգի Մ. Իզվոլսքիյի միւսաֆատա իմմիշ, վէ բսլիթիգաոընը թաստիգ իյլէմիշ տիր։ 1909 սէնէսինին իպթիտալարընտա, իքի խարիճիէ նազըրը արասընտա միւզաքէրաթ պաշլամըշ, վէ գրալ Էտվարտ, 1909 փեար. 17տէ քիւչատ օլընան Բարլամէնթատա իրատ իյլէտիկի նութգտա, «Շիմտիքի գաբըզըզլարը, Ինկիլթէրրա վէ Ռուսիա տէվլէթլէրինին Իրանտա մալիք օլտըգլարը միւթէֆատտիտ մէնաֆիի թիւճճարիէյի տիւշարը մուհիմարա զըլմագտա տըը։ պու պատտէ իքի հիւքիւմէթ պէյնինտէ թաամիի էֆքեար օլունուհոր» տէմիշ, վէ Մէճլիսի մէպուսանտա նութգը գրալիյէ վէրիլէճէք ճէվապ հազգընտա իճրաի միւզաքէրէ օլունուրքէն, Ինկիլթէրրա պաշ վէքիլի Մ. Էսքիթ, «Իրան մէսէլէսի հազգընտա Ինկիլիզ վէ Ռուս հիւքիւմէթլէրի թէմամիյլէ միւթթէֆիգ տիրլէր» տէյի պէեան իյլէմիշ տիր։

Իրանտա վուգուաթլարը իւսթ իւսթէ զուհուրա կէլմէսի վէ իհթիլալճըլարը չիտաէթը մուամէլէսի՝ գարարլաշըրըմըշ օլան բրոկրամը պիր ան էվվէլ մէվգըի իճրայէ գոնմասընա սէպէպ օլմըշ տըը։ Մէղքիւր իքի տէվլէթ, թայեին իմմիշ օլտըգլարը տարիրէինուգիուղ իյինտէ, տօղրուտան տօղրու մուամէլէյէ պաշլամըշլար տըը։ Ժէնէրալ Ցնարսգը գաղգլարը Արաղս նէհրինի կէչմիշլէր վէ Ինկիլիզ էֆրատը պահրիյէսի տէ՝ Պուշիրտէ գարաեա չըգմըշլար տըը։ Պունըն իւզէրինէ Իրան չահը՝ Մէշրութիյէթի իպգայէ մէճպուր օլմըշ տըը։ Օլ վագթ Ռուս ասաքիրինին պիր գըսմը Թավրիժի թէրքէլէ, Գաֆգասիաատա պուլընան քէնտի ալայլարընա տէօնմիշլէր, վէ Ինկիլիզ էֆրատը պահրիյէսի տէ՝ եէնիտէն կէժիլէրինէ բաքիպ օլմըշլար տըը։ Հէր քէս, հալը հաղբրտան մէմնուն կէօրիւնմէքտէ օլուպ, Ալմանիա պաշ վէքիլի սապրդ բրէնս Պիւլով, 1909 մարտ 29տա Ըլյշթակ մէճլիսնտէ տիթիտէքի պէեանաթտա պուլընմըշ տըը. «Ինկիլթէրրա վէ Ռուսիա իթթիֆաքընա մուխալիֆէթ իմմէք իչին հիչ պիր սէպէպիմիզ եօք տըը։ Պու իթթիֆագ, Իրանըն իսթիգլալիյէթ վէ թէմամիյէթի միւլքիյէսինէ վէ աչըգ գաբու մէպատսինէ բիայէթ իմմէքտէ տիր։ Էկէր Ռուսիա վէ Ինկիլթէրրա, Իրանըն տախլի մէսէլէլէրինէ միւսաամիլէ իտիեօրլարսա, արազիճէ սէպէպլէրէ օ մէմլէքէթտէ ասայիշ ուլնթիղամըն մուհաֆազասը խուսուսընտա մէնֆաաթը մախսուսէլէրի օլմասը իչին տիր։ Իմտի չիմտիյէ գաատար թաագիպ իթտիկմիզ խաթթը իհթիեաթի վէ իհթիրազիտէն այրըլմաեա հիչ պիր սէպէպիմիզ եօք տըը։»

Օնտան պէրու նէ՞ վագը օլտու։ Հէման հիչ պիր չէյ եախոտ ըէք չօգ չէյ վագը օլտու։ Պու խուսուսըն թագտիրի՝ թարզը մուհաքէմէյէ վէ անլատըշա մախսուս տըը։

1909 յուլիսինտէ Մէհէմմէտ Ալի շահ թախթընտան աշաղըա ալընտը, վէ յուլիս 3/16տա միլլէթ վէքիլլէրի թարաֆընտան, օն պիր եաշընտա չահզատէ Ահմէտ Միրզա, Խամսա գաղիլէսինին պիր բէյլսինին նախպլիկի թախթընտա չահ իլան օլունտու։ 1909 յունիսինին 10/23ինտէ գաբանմըշ օլան Մէճլիսի մէպուսան՝ 1909 նոյեմբեր 3/15ինտէ թէքրար աչըլտը։ Նախբանմըշ օլան Մէճլիսի մէպուսան՝ 1909 նոյեմբեր 3/15ինտէ թէքրար աչըլտը։ Նախը հիւքիւմէթ, մէճլիսին քիւչատը միւնասիպէթիյլէ իրատ իմտիկի նութգտա, էճնէպի ասաքիրինին Իրանտա պուլընմասընտան սօլայը Իրան էհալիսինին հիսս իմտիկի թէէսսիֆիւ պէեան իյլէմիշ տիր։ Ֆիլվաղը իսթիլալ էրպաղը ըէիսի Բագիմխանին իսեանը իւզէրինէ, Ռուս ասաքիրի ազ կիւն էվվէլ էրէպիլէ կէլմիշ, վէ Իրանիլէրին համիյէթի պունտան տօլայը միւթէէսսիր օլմըշ տըը։ 1910 փետրվարընտա, Ռուսլարըն իշղալը քէյֆիյէթի, Մէճլիսի մէպուսանտա պիր իսթիյզանը ինթաճ իմմէքլէ, խարիճիյէ նազըրը Ալաէսսուլթանէնին իսթիֆասընը մուճիպ

օլմըշ, վէ խաղինէնին մուզայիգասը տա միւշքիւլաթը արթըրմըշ սըր։ Թայմզ ղազէթասընդն Թէհրան մուխպիրի, պու սէնէնին իպթիտալարընտա Իրանդն անվալինի շուեօլտա թարիհ իթմիշ տիր։ «Տիւեունը էճնէպիյէտ 6 միլեոն լիրա ըսթէրլին, տախիլ վէ խարիճի իսթիբրազլարտա 3 միլեոն լիրա վէ վարընտաթը միւխթէլիֆէտէ 3 միլիոն լիրա աչըգ պուլունմագտա սըր։» Իմտի, հիւքիւմէթը ճէտիտէ, տախիլի գարըշըգլըգլարը մէն իթմէք իւզրէ սագլամայա մէճպուր օլսըզը մունթազամ օրտուլը թէնսիգ իթմէք, կիյինտիրմէք, վէ պէսլէմէք իչին ագչէյէ միւհթաճ պուլընմըշ սըր։ Ինկիլթէրրա վէ Ռուսիա, 10 միլեոնլըգ եէնի պիր իսթիգրազ իթասընա հազըր օլուպ, անճագ Մէճլիսի մէպուսան պու իսթիգրազդն չարթլարընը միւշաքէրէ իթմէք իսթէմիշ տիր։ Պու չարթլար, 1910 փեբրվար 3/16տա թէագիդ վէ միւշաքէրէ իտիլէրէք, աթիտէքի չէրաիթը գաթիլյի հավի պիր նոթա իլէ սէնէյի մէզքիւրէնին ապրիլինտէ թէքրար Իրան հիւքիւմէթինէ թէպլիղ օլընմըշ սըր։ 1. Մէսարիֆ բրոկրամը, թատիգ օլընմագ իւզրէ Ինկիլթէրրա վէ Ռուսիա սէֆարէթլէրինէ արզ օլընճագ սըր։ Ագչէնին սարֆընա՝ մալիէ նազըրընդն թանթը բիւսէթինտէ, 4 Իրանը վէ Իրան հիւքիւմէթինին խըտմէթինտէ պուլընան 2 էվրոքալը (եանի Մ. Պիզօ վէ Մ. Մօրնար) ազատան միւրէքքէպ գօմիսիօն նէզարէթ իտէճէք տիր։ 2. Մ. Պիզօ թարաֆընտան թանզիմ իտիլէճէք պիր լայիհա մուճիպինճէ, 7 նէֆէր ֆրանսըզ, հիւքիւմէթէ մալիյէ միւշավիրի թայինին իտիլէճէք տիր։ 3. Ինկիլթէրրա վէ Ռուսիա, քէնտի տաիրէի նուֆուզլարընտա, տէմիր եօլլար ինշասը իչին հագգը բիւճհանը հայիզ օլաճագլար սըր։ 4. Ուրմիէ կէօլիւնտէ սէյրը սէֆային իմթիեազը Ռուսլարա վերիլճէք տիր։ 5. Թիճարէթ թարիգլէրինին հիմայէսի իչին թէշքիլ օլընաճագ ժանտարմա էֆրատընդն թէնսիգի՝ մաաշլարը Իրան հիւքիւմէթի թարաֆընտան վերիլմէք իւզրէ էճնէպի զապիթլերինէ թէվտի զըլընաճագ սըր։ 6. Պու իսթիգրազ՝ Ինկիլթէրրա վէ Ռուսիա թարաֆընտան վերիլճէք վէ 100տէ 7 ֆայիզէ՝ կէօմրիւք վարիտաթըյա թէսվիյէ օլընաճագ սըր։

Իրան հիւքիւմէթի, պու չարթլարը, «Սէֆէվիս գրալիյէթը» աթիգասընդն նուֆուզ վէ իսթիգլալընա զանեթ զարարը պուլարագ, չէնտ կիւն սոնրա, գապուլ իտէմէճէկինի», Ռուսիա վէ Ինկիլթէրրա սէֆարէթլերինէ պիլտիրմիշ տիր։ Բէք իհթիմալ սըր քի, խարիճի թէէսսիրաթ՝ պու մուգավէմէթի թէշվիգ իթմիշ տիր։ Օ էնատէ Տէօյչէ Պանգըն պիր վէքիլինին Իրանտա սէյահաթ իթտիկի խապէր վերիլիեօր։ «Կազէթ ը Վօս»ա Թէհրան ժուրնալինդն մարտ 30 թարիխլի չու թէլէկրաֆ չէքիլմիշ տիր. «Պէրլին պանգալարընտան Տէօյչէ Պանգըն պիր վէքիլինին պուրատա պուլընմասը վէ հիւքիւմէթը Իրանիյէ իլէ մուխապէրաթը վէ սաիր թէզիգաթը, Ալման պանքէրլերինին, միւնասիպ թէէմինաթ վերիլտիկի հալտէ, Իրան հիւքիւմէթինէ, միւհթաճ օլսըզը իսթիգրազը իթայէ հազըր օլսըգլարը հագգընտա պէօյիւք իւմիտլէր հասըլ իթտիրմիշ տիր։ Պու սուրէթլէ բէգապէթ պաչլամըշ օլսըզընտան, Ինկիլթէրրա վէ Ռուսիա քէնտիլէրինի միւտաֆասա լիւզում կէօրմիշլէր տիր։ Պունլարտան հէր պիրի, Իրանտա, քէնտի տաիրէի մուամէլէսինտէ հագգը թէֆէվվիւզիւ հէր հալտէ թէէմին իթմէք իսթէմիշ, վէ ասայիշ տիւզէլէճէք եէրտէ, կիւնտէն կիւնէ տահա զիեատ պօզուլմագտա օլսըզընտան, տէվլէթէյն՝ սէսլէրինի եիւքսէլթմիշլէր տիր։ Ինկիլիզ տիբլօմասիսինին գուլլանտըզը լիսանը կէօրտիւք։ Վագտա Ռուսիա նօթա վերմէմիշ տիր, ֆագաթ օ տա, իշզալ իթտիկի մէվգիլերի սըգը սըգրեա սագլամագտա սըր։ Իշլեր պու բատաչտէ պուլունուեօր։ Տահիմի իշզալ վագը օլաճաք մը սըր։ Ինկիլիզլեր վէ Ռուսլար պէօյլէ պիր նիյէթլերի օլմասընդը սէօյլեսօրլար։ Հալպուքի եէրլերինատն տէ գըմըլտանմաեօրլար։

** Թէհրան, 25 հոկտ.— (Ամանա Բէօյթերին թելեկրաֆը.) Թէէմին իտիլտիկինէ կէօրէ, Իրան հիւքիւմէթինին, Ռուս ասքերինին Իրան թօբրաղընտան չէքիլմէսի մինասիպթիյլէ պիր գաչ այ եվվել Ճուլֆա-Թէպրիզ եօլունտա տուխուլիյէ բէմմի թէէսիյէ օլունմագսըզը իշլէտիլմէքտէ պուլունան օթոմոպիլլեր մէսելէսինտէ, «ըսթաթօ գուս»նդն թանըլմասը խուսուսընտա Ռուսիա հիւքիւմէթինին արզուլարընա թէպիյէթէ հազըր պուլընտըզը թէէմին իտիլեօր։ Լաքին բիվայէթէ կէօրէ, պու «ըսթաթօ գուս»նդն, Իրան հիւքիւմէթի թարաֆընտան թանըլմասը՝ պազը չարթլարա, եանի «ըսթաթօ գուս»նդն գաթիէն թանըլմասը ազըպինտէ, Ռուսիանդն, պիւթիւն ասքերինի չէքմէսինէ պազը պուլունուեօր։ Պունտան մատատա Ռուս ասքերի՝ պիր տահա ավտէթ իթմէմէք իւզրէ Իրան թօբրաղընտան չէքիլիր չէքիլմէզ։ հիւքիւմէթ։ Գարաճատաղ հիվարընտա պուլընան պազը մատէնլերի իմթիհազընդն իւչ սէնէ տահա թէմտիտինէ հազըր սըր։

ԵՈՒՆԱՆԻՍԹԱՆ

Զըգան բաղար իրթէսի կիւնիւ Աթինատա Մէճլիսի միլլիսէ վուգու պուլան միւնագաշա էհալի պէյնինտէ էբէյլիճէ հէյճան հասըլ իթմիշ տիր։ Էհալի վէ զազէթալար, քէնտի թապիրլերի վէճհէ, իսթիեարլար ֆըրգալարընը, համիյէթսիզլիքլերինտէն տօլայը իթհամ իտիեօրլար։ Ճասատէլէրտէ վէ օօգագլարտա պիր չօգ զալէպելիքլեր թօբլանարագ, Մ. Վէնիցէլօսընն հարէքէթինի պիլա գայտ ու չարթ ալգըշլամըշլար սըր։ Պու հէյճան սէպեպլէ զապըթա միւտախէլէյէ մէճպուր օլմըշ սըր, չիւնքի իհթիեարլար ֆըրգալարընընն ըէյիսլերինէ վէ մէպուսլարընա, ալէյհուսուսա Մ. Բալի իլէ Մ. Մավրոմիխալիյէ գարշը թէարրուզաթ վուգուլինտէն գօրգուլմըշ սըր։ Ղալէպելիքլեր տաղըտըլմըշ վէ ասայիշէ խալէլ կէլմէմիշ տիր։ Էքսէր զազէթալար՝ բօլիթիգա ֆըրգալարընա գարշը չէտիտ մէգալէլեր եազարագ, անվալը հազըրէնին էհէմմիյէթինի թագիր իտէմիշ օլան վէ միլլէթին արզուլարընը պաչա չըգարմահա միւգթէտիր օլամահան Մէճլիսի միլլինին տաղըտըլմասընը թալէպ իթմիշ տիրլեր։ Մ. Վէնիցէլօս սէրայա կիթմիշ վէ քէնտիսինէ վերիլէն իթիմատ գուրասընտագի էքսէրիյէթի քեանֆի ատտ իթմէտիկինտէն, իսթիֆասընը կէրի ալմասընընը պէեան իյէմիշ տիր։ Գրալ, միւմանիլէյհէ հագգ վերմիշ իսէ տէ, իսթիֆասընը գապուլ իթմէմիշ վէ Մէճլիսի միլլինին տաղըտըլմասը էմնամէսինի իմզալանմըշ սըր։ Էհալի, գրալըն պու գասրարընը խապէր ալաբըլընտա, ֆէվգէլատէ մէճմուն օլարագ, սամիմի նիւմայիշլերէ հազըրլամըշ սըր։ Շէօյլէ քի, իշտիհամա սէրայը գրալիյէ վէ Մ. Վէնիցէլօսընն իգամէթ իթտիկի օթէլին էօնիւնէ կիտէրէք, գրալը վէ պաշ վէքիլի ալգըշլամըշ սըր։ Օ ազամը Մէճլիսի միլլինին տաղըտըլմասը էմրնամէսի նէյր օլընմըշ սըր։ Եէնի Մէճլիսին ինթիխապլարը, ալաֆ. նոյեմբեր 28տէ իբրա իտիլէճէք վէ մէճլիսի մեզքիւր յունվար 8տէ քիւչատ օլընաճագ սըր։ Մ. Վէնիցէլօս, պու ինթիխապլարտան էվվել եեալէթլերի տօլաչարագ, բրօկրամընը էհալիյէ անլաթմագ իւզրէ, միւնթէխիպլերի գարշըսընտա իյզահաթ վերէճէք տիր։

Սօն խապէրլերէ նազարէն, չիմտիէն պիւթիւն ֆըրգալար ֆաալիյէթլէ իչէ պաշլամըշլար սըր։ Էհալի, պու ֆըրգալարընը թասավվուրլարը վէ թերթիպլերի գարշըսընտա պիգայա պուլունուեօր։ Գրալ, պուհրանդն հալ օլընմասընը էֆքեարը ուժումիյէնին միւշթերէքէն թասվիպ իթմէսինտէն տօլայը զանեթլէ մէմնուն օլմըշ սըր։

Էքսէր զազէթալար, Մէճլիսի միլլինին տաղըլտըզընը թասվիպտէ տէվամ իթտիքլերի հալտէ, բօլիթիգա ֆըրգալարը ըէյիսլերի, պունու, պիր տարպէյի հիւքիւմէթ տատ իտիեօրլար վէ էհալիէ խիթապէն պիր բրօթէսթօնամէ նէշր իտէճէքլերինի սէօյլեեօրլար։ Իճապ իտէն նօգթալարա ասքերլէր գօնմըշ սըր։ Աթինատա վէ էեալէթլերտէ ասայիշ մուհաֆազա իտիլմիշ տիր։

** Սօն պահար թալիմլերի իչին պայրագ ալթընա ճէպ իտիլմիշ օլան ասաքիրի բէտիֆէնին տաղըտըլմասընա տաիր զըրալ թարաֆընտան պիր պէեանամէ նէշր օլընմըշ սըր։

ԻՍԹԻԳՐԱԶ

Ալման պանգալարընդն վէքիլի Մ. Հիւկնէն չարչէնպիհ կիւնիւ իսթիգրազ մէսելէսի հագգընտա մալիէ նազըրը Ճավիտ պէյ իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր։

Պազը Ինկիլիզ վէ Ինկիլիզ-Ամէրիգալը մալիէ սինտիգալարը պիր թագըմ թէքլիֆաթտա պուլունաճագլարընը թելեկրաֆլա մալիէ նազըրընա պիլտիրմիշլեր իսէ տէ, պու թէքլիֆաթդն նէ տէրէճէյէ գատար ճիտտի օլապիլճէկի՝ հէնուզ մալիւմ օլմատընը «Թանին» եազըեօր։

** «Իգտամդն պէեանընա կէօրէ, Ալման պանգալարը, մէվճուտ թասարրուֆլարընդն պէօյիւք գըսմընը Մաճար իսթիգրազընա հասը իթմիշ օլտուգլարընտան, պու սէնէ պիր Օսմանլը իսթիգրազը ագաընա միւսայիտ հալտէ պուլունմաեօրլար։ Շու հալտէ մէզքիւր պանգալար, հիւքիւմէթը Օսմանիէյէ 2 պէգ. միլեոն լիրաի օսմանի պիր ավանս իթմէք ֆիքրինտէ օլտուգլարը ճիհէթլէ, պունունլա իքթիֆա օլունապիլճէկինի, վէ կէլէճէք մարտ 1տէ թէսվիյէսի մուգաբրէր օլան Ալման զըրհլըլարընդն թէէտիյէսի թարիխլինին թէէխիր իտիլէպիլճէկինի, վէ պինապէրին պէօյիւք իսթիգրազը՝ Ալման բիեացասընդն թէմաեիւլաթը տահա զիեատէ միւսայիտ օլտուզընտա իբրա իտիլէճէկինի «Իգտամ» եազըեօր։

Մեզքիւր զազէթա չունու տա իլավէ իտիեօր քի, իշպու մուամէլէյէ Վիէննանդն Լանտերպանգ նամ միւէսսիսէսի տէ իշթիրաք իթմէյի արզու իտիեօր իսէ տէ, Վիէննա բիեացասը՝ թէմամիյլէ Պէրլին բիեացասընտան մէրպութ օլտուզը վէ Ավսթրիա պանգալարը հէնուզ Մաճար իսթիգրազը թանվիլաթընտան քէնտի հիսսէլերինի թէաավիւլէ չըգարմամըշ օլարգ-լարը ճիհէթլէ, իւմիտ՝ անճագ Ալման պանգալարընտա գալմըշ սըր։

** Բէնչէնպիհ կիւնիւ Մ. Հիւկնէն իլէ Մ. Դաուչ՝ մալիէ նազըրը իլէ թէքրար միւզաքէրաթտա պուլունմըշլար սըր։ Տէօյչէ Պանգըն մէճլիսի իտարէսի ազասընտան Մ. Հէլֆերիխին Պէրլինատէն չէհրիմիզէ կէլմէսի մէմուլ սըր։

Պրիւսէլտէ պուլունան Ալմանիա իմբէրաթօրը՝ չէհրի մեզքիւր Օսմալը սէֆիրինի նէեսինէ գապուլ իտէրէք, ուզուն միւտաթ միւլագաթ իթմիշ տիր։

** Իսթիգրազա տաիր ալընան թէլէկրաֆլար.

Պէրլին, 25 հոկտ.— Ղազէթալար՝ Ալման վէ Ավսթրիա պագալարբյա Օսմանլը իսթիգրազընդն ազատընը մուհազգազատտ իտիեօրլար։ Ալմանիա, պունդն իչին Թիւրքիատան հիչ պիր իմթիեազը սիեասի, նէ՝ տէ խուսուսի թէէմինաթ թալէպ իթմէեճէք տիր։ Իսթիգրազդն թէտավիւլիւ գարարը, կէլէճէք իլէ պահարտան էվվել վերիլմէեճէք, լաքին Ալման պանգալարը սինտիգասը, 6 այ վատէ իլէ Օսմանլը խազինէ պօնօլարը իւզերինէ 120 միլեոն մարգ ավանս վերէճէքլեր տիր։

Ալմանիա զազէթալարը, Թիւրքիա վէ Ֆրանսա մուխապէրաթընդն պաչա չըգմասընդն պահպա, հիւքիւմէթը Օսմանինէն հարէքէթինի պիլա գայտ վէ չարթ թասվիպ վէ քէնտիսինէ տէրմիեան օլընան աղըր չարթլարը գապուլ իթմէտիկինտէն տօլայը թէպրիք իտիեօրլար։

Բարիզ.— Ֆիկարօ զազէթասը՝ իսթիգրազ մէսելէսինտէ Մ. Բիշօնը մուախէղ վէ Ֆրանսանդն հարէքէթինտէն տօլայը իզհարը թէէսսիֆ իտիեօր։ Մէզքիւր զազէթա, պու իսթիգրազընդն Ալմանիա իլէ ագտ օլընմասը՝ Ֆրանսանդն Շարգտաքի մէնաֆիինէ պէօյիւք զարար կէթիրէճէկինի վէ Ալմանիա նուֆուզընդն արթմասընա եարարմ իտէճէկինի եազըեօր։

Վիէննա.— Ավսթրիա պանգալարը՝ Օսմանլը իսթիգրազընա 100տէ 15 ատրէճէտէ իշթիրաք իտէճէքլէր տիր։

Բարիզ, 26 հոկտ.— Բարիզ պօրսասընտա Օսմանլը էսհամը կիթտիքճէ տիւշմէքտէ տիր։ Պու կիւն պիր պիր չարեէք տահա տիւշմիւշ տիր։ Ինֆորմասիօն զազէթասը տիեօր քի, «Թիւրքիա, Ալմանիա իլէ մուխապէրէսինտէ, մէմուլինտէն չօգ զիեատէ միւշքիլաթա ուղրահաճագ սըր։ զիրա Պէրլինտէն վուգու պուլան թէքլիֆլէրտէ բէք չօգ պլիւֆլէր մէվճուտ օլսըզը ինքեար օլունամագ։ Շիմտիքի իսթիգրազտան սօնրա տիկէր պիր թագըմ իսթիգրազլար տահա վագը օլաճաղընը վէ պունլարը տէօրէօհտէ իտէմէեճէքլերինի հիսապ իտէրէք, Ալման պանգալարընդն իշպու իսթիգրազ հագգընտա զիեատէ խահիշ կէօսթէրմէտիքլերի խապէր վերիլիեօր։ Պիւթիւն պուազ թէէմինպախշ հալէր, Բարիզէ գաթը մուխապէրէ իթմէզտէն էվվել, Իսթանպօլտա տէրին վէ ֆայտէլի միւլահազաթա սէպեպ օլմալը իսթ։»

Պէրլին, 27 հոկտ.— Պու սապահքի էքսէր զազէթալար, Օսմանլը իսթիգրազը իչին խալգա միւրաճաաթ իտիլմէյիպ, եալընը պիր գաչ պանգալար եախօտ պէօյիւք սէրմաեէտարան արասընտա ագտ օլընաճաղընը թէէմին իտիեօրլար։ Ավանսդն 6 այ եախօտ 1 սէնէ վատէլի խազինէ թանվիլաթը իլէ իբրա իտիլէճէկի զանընտա էլան իսրար օլունուեօր։

Վիէննա, 28 հոկտ.— Մէնպար մէվսուգատան ալտըզըմ մալիւմաթա կէօրէ, եալընըզ չիմտիքի իսթիգրազը տէյիլ, պունատան սօնրա տախի ագտը միւհթէմիլ պուլընան տիկէր իսթիգրազլարը տէօրէօնտէ իթմէք իւզրէ, Ալման վէ Ավսթրիա-Մաճար պանգալարընտան միւրէքքէպ նիր հէյէթ թէշքիլ օլընաճագ սըր։ Տէօյչէ պանգդն տիրէքթօրը Մ. ֆօն Կըվիննէր՝ եազընտա Իսթանպօլա կիթմէք նիյէթինտէ սիր։

Պէրլին.— Իսթանպօլտան զազէթալարա պիլտիրիլտիկինէ կէօրէ, մալիէ նազըրը՝ Ալման հէյէթը մալիյէսիյլէ իլէ միւզաքէրաթընտա, ֆայիզին 100տէ 6տան աշաղը օլմասընա իսրար իթմիշ տիր։ լաքին բիացանդն հալը հազըրը, ըսգօնթօ ֆիեաթընդն իւսթէ գօյմասը վէ Թիւրքիանդն թէէմինաթը մուխասուսէ վերմէմէսի սեպեպլէյէ, ֆայիզ թէնզիլինին գապուլ օլունամաեաճաղը թէէմին իտիլեօր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱԶԳ.— Սուրբ Յովսեփայ տօնին առթիւ, ամսոյս 17ին, Կիրակի օրը, ժամը 4ին, Ս. Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցւոյն մէջ, ի ներկայութեան Ամենապատիւ և Գերերջանիկ Հոգեւոր Տեառն Պօղոս Պետրոս ԺԳ. Կաթողիկոս-Պատրիարքի, Գերշ. Յովսէփ Ծ. Վ. Ռոքոսեան՝ հանդիսաւոր Զայնաւոր-Պատարագ պիտի մատուցանէ վասն հոգւոց համօրէն ննջեցեալ Եղբարց Սուրբ Յովսէփայ Եղբայրութեան։ Յաւարտ Ս. Աւետարանի, Դեր. Կղեմէս Վ. Ասատուրեան ներբող մը պիտի արտասանէ։

Իսկ ամսոյս 9էն սկսեալ ինն օր Թիւ Պատարագ պիտի մատուցուի յիշեալ եկեղեցւոյն մէջ, ժամը 3.30ին, նեմանապէս վասն համօրէն ննջեցեալ Եղբայրակցաց, եւ յաւարտ Պատարագի, ի պատիւ Սուրբ Աստուածահօր, յատուկ աղօթքներ պիտի ըլլան եւ Օրհնութիւն պիտի տրուի։

Կը հրաւիրուին համօրէն Եղբարք և համայն Հաւատացեալք ներկայ գտնուիլ սոյն հանդիսութեանց։

Եղբայրութիւն
ՍՐԲՈՅՆ ՅՈՎՍԵՓԱՅ

Բերա, 4 Հոկտ. 1910

ԸՆԿԱԾՔԸ ՍԻՍԼ. ԳՕԼՈՒԹԻՆ

Սակայն վերջերս ստացուած հեռագրերը ցոյց են տալիս, որ Գոլութինը ոչ միայն ազատուեցաւ գերութենից, այլ նաև կարողացաւ ետ դարձնել իր հողերը։

1886 սկզբին հայտնի դարձաւ Գոլութին անունով մի հայ, որ ծնուած էր Սիսի մօտ գտնուող Գեղանդ գիւղում։ Նա ստացել էր գիւղական դպրոցի կրթութիւն, բայց ունենալով հոգեւոր ձգտումներ, մեկնել էր Սեբաստիա, ուր ուսանում էր Գրիգորեան դպրոցում։ Գոլութինը ուսանում էր ոչ միայն դասերի, այլ նաև գրքերի միջոցով։ Նա կարդում էր հայ հեղինակների գրքերը, ինչպէս նաև Ֆրանսիայի մեծ գրողների գրքերը։ Գոլութինը ուսանում էր նաև ազգային-ազատագրական գաղափարներ։ Նա ուսանում էր նաև ռուսերէն։ Գոլութինը ուսանում էր նաև գերմաներէն։ Գոլութինը ուսանում էր նաև անգլերէն։ Գոլութինը ուսանում էր նաև ֆրանսերէն։ Գոլութինը ուսանում էր նաև իտալերէն։ Գոլութինը ուսանում էր նաև հունարէն։ Գոլութինը ուսանում էր նաև լատիներէն։ Գոլութինը ուսանում էր նաև արաբերէն։ Գոլութինը ուսանում էր նաև պարսկերէն։ Գոլութինը ուսանում էր նաև թուրքերէն։ Գոլութինը ուսանում էր նաև հայերէն։ Գոլութինը ուսանում էր նաև հայերէն։ Գոլութինը ուսանում էր նաև հայ